

DON KICHOTAS

II Dalių pjesė lėlių teatrui

Veikėjai :

DON KICHOTAS – ilgų plonų kojų ir sauso veido pusamžis bajoras(lėlė)

Rosinantas - riterio liesas arklys (lėlė)

SANČA PANSA - mažutis, storas valstietis (lėlė)

Asilas – pilkas, ne pirmos jaunystės(lėlė)

DULSINĖJA – vyresnio amžiaus ispanė - stotinga valstietė

Papildomai suvaidina ir personažus :

I senis (lėlė)

II senis, karys (ta pati lėlė tik uždedamos kelios kareiviškos detalės)

Vaikai suvaidina:

Milžinai vėjo malūnai

Barzdaskutys

Pasiuntinys

I Dalis

Keistuolis Don Kichotas Lamančietis

Iš lėlių lagamino išsilanksto stovas su nugarėle, kurio detalės vis atsilenkia sukurdamos papildomus vaizdus

DULSINĖJA (*Skambant ramiai melodijai, sėdi greta lėlių teatrui paruošto stalo ir stebi besiruošančius klausyti istorijos vaikus*)

-Atkeliavau, vaikai, pas jus iš Toboso. Ar žinote, kuriame pasaulio krašte, o gal ir aplankėte kada mano sodžių ?- Ne, negirdėjote ? Ogi, saulėtoje Ispanijoje ! Mano vardas Aldonsa Lorenzo ir būdama tvirto stoto (tokia kaip šiandien) visą savo gyvenimą praleidau šerdama kiaules ir nulenkinėdama vyrams rankas, rankos lenkimo varžytuvėse. Oi kentėjo jie nuo manęs.. . Gretimame La Mančos kaime gyveno vienas pusamžis bajoras, kuris dievino mano moterišką grožį. Vieni sakė, kad jis pavarde Kichada ar Kesada, o kiti – kad Kichana. Buvo liesas, ilgų plonų kojų ir sauso veido. Mėgo anksti keltis ir joti į medžioklę.

Bet mūsų istorijai tai nelabai svarbu, mat apie savo gerbėją sužinojau tik iš jo kaimyno Sančo Panso, kuris man apsakė visus keistuolio nutikimus iš kurių keletą noriu ir jums papasakoti. O kad viską suprastumėt, reikės ir jūsų pagalbos.

(pasikviečia vaikus, norinčius suvaidinti epizodus, trumpai paaškina, ką ir kuris daro)

(Į sceną išeina DON KICHOTAS, o DULSINĖJA kalba į jį žiūrėdama)

-Taigi, tas keistuolis mano gerbėjas DON KICHOTAS tiek daug skaitė knygų apie riterių gyvenimą ir jų fantastiškus nuotykius, kol galiausiai pats įtikėjo, kad viskas buvo tikra: gyveno milžinai ir burtininkai, vyko dvikovos ir mūšiai. Jis nekentė blogų žmonių ir žavėjosi narsuoliais.

-Ir taip išitraukė į tas nuostabias knygas, jog nusprendė tapti klajojančiu riteriu kaip jų veikėjai.

DON KICHOTAS *(iškilmingai)*

-Pelnysiu šlovę ir galėsiu padėti žmonėms!

DULSINĖJA

-Bet norint tapti klajojančiu riteriu reikėjo trijų dalykų: šarvų, žirgo ir damos, kuriai galėtų tarnauti.

Savo namuose jis rado prosenių šarvus.

(DON KICHOTAS, pūkšėdamas, užsideda šarvus)

-Nušveitė, nes buvo apsitraukę rūdimis ir pelėsiais. Tada susigriebė, kad trūksta šalmo galvai pridengti – pasidarė iš kartono.

(Pasirodo scenoje liesas arklys)

Na, o savo arkliui, kuris buvo vien kaulai ir oda, nusprendė duoti vardą, atitinkantį naują jo tarnybą. Sugaišo keturias dienas, kol sugalvojo !

DON KICHOTAS *(iškilmingai)*

-Rosinantąs

DULSINĖJA

–Tas vardas jam pasirodė reikšmingas: visi žinos, kad anksčiau tai buvo kuinas, o dabar – pirmasis kuinas pasaulyje.

- Na, o dama, apie kurią galėtų svajoti, žinoma tapau - aš, gretimo kaimo valstietė! Tik man taip pat derėjo duoti vardą, tinkamą princesei ir didelei poniai. Galvojo galvojo ir sugalvojo.

DON KICHOTAS *(iškilmingai)*

-Dulsinėją Tobosietė.

DULSINĖJA

-Buvo reikalingas riteriui ir ginklanešys, tai prikalbino vieną valstietį, savo kaimyną Sančą Pansą, tarnauti jam.

(Scenoje ant asilo pasirodo SANČA PANSA)

_Vargšą įtikino sakydamas, jog labai galimas daiktas, kad per kokį nors nuotykią laimės salą ir jį paskirs tos salos valdytoju. Valstietis, girdėdamas tokius stebuklus, sutiko būti jo ginklanešiu ir leistis su juo ieškoti nuotykių, nieko nesakęs žmonai nė dviem vaikams.

Galiausiai vieną naktį abu išjojo, nieko nepažadinę: ponas Rosinantu, o Sančas Pansa savo asilu su pilnais valgių balnakrepšiais ir vynmaišiu.

(scenoje, už veikėjų, atsilenkia Ispaniškų lygumų vaizdas)

DULSINĖJA

- Kalbėdamiesi apie salas, jojo per Montjelio lygumą, kol staiga horizonte iškilo trisdešimt vėjo malūnų.

(Šalia scenos sustoja vaikai, sukdami rankas, lyg vėjo malūnai, o ant scenos peizažo pakabinami piešti vėjo malūnai)

DON KICHOTAS

- Laimė tvarko mūsų reikalus geriau, negu galėtume to pageidauti, tik pažvelk, drauge Sanča Pansa, antai prieš tave trisdešimt ar kiek daugiau klaikių milžinų, su kuriais aš manau susiremti kovoj ir visiems jiems atimti gyvybę; pasiėmę iš jų grobį, kuris bus užkariautas garbingu būdu, mes pradėsime turtėti ir, nušlavę nuo žemės veido tokią piktą sėklą, didžiai pasitarnausim Dievui.

SANČA

- Kokių milžinų ?

DON KICHOTAS *(rodydamas į vaidinančius vaikus)*

- Anakur, matai milžinus ilgomis rankomis, kai kurių jos siekia beveik kilometrą.

SANČA *(nustebęs)*

- Senjore, tegul velniai mane griebia, čia nematyti jokių milžinų, o tiktai patys tikriausi malūnai, o tai, kas jums atrodo rankos yra sparnai, kurie, vėjo judinami, suka girnas.

DON KICHOTAS

- Tuoju matyti, kad apie nuotykius nedaug teišmanai, o baimė, kurią jauti, Sanča, tau neleidžia nieko matyti nei girdėti. Vienas baimės padarinių yra tas, kad mūsų jausmai susidrumsčia ir mes nustojame galios regėti daiktus tikruoju pavidalu. Taigi, jei tau baisu, pasitrauk į šalį ir kalbėk poteries, o aš tuo tarpu stosi su milžiniais žiaurion ir nelygion kovon.

DULSINĖJA

- Don Kichotas buvo taip įsikalęs galvon milžinus, jog negirdėjo savo ginklanešio Sančo riksmų ir, nematydamas to, kas buvo prieš jį, lėkė pirmyn ir garsiai šaukė

DON KICHOTAS

- Nebėkite jūs, bailūs ir niekingi padarai, nes jus puola vienui vienas riteris !

(Pradedama pūsti vėjas, ir didžiuliai sparnai ima suktis dar smarkiau)

DON KICHOTAS

-Nors jūs išskeltumėt daugiau rankų už patį milžiną Briarėją, - vis vien turėsite su manimi atsiskaityti !

DULSINĖJA

-Su tais žodžiais, gerai prisidengęs skydu, persvėręs ietį, jis paleido visu šuoliu Rosinantą, šoko ant pirmojo malūno ir suvarė ietį į jo sparną; bet tuo tarpu vėjas sparnus pasuko taip smarkiai, kad ietis subyrėjo į gabaliukus, o riteris su arkliu išlėkė į orą ir, sunkiai pritrenktas, nuriudėjo tolokai į šalį.

SANČA *(lėkdamas pagalbon, kiek leido asilo kojos)*

- Gelbėk, Viešpatie! Ar aš nesakiau jūsų malonybei, kad žiūrėtumėt, ką darot: juk čia ne kas kita, kaip vėjo malūnai, ir tuo abejoti galėjo tik tas, kurio galvoje irgi vėjo malūnai!

DON KICHOTAS

- Tylėk, drauge Sanča, karo dalykai labiau negu kurie kiti yra nepastovūs ir atmainingi. Manau, kad burtininkas Frestonas šiuos milžinus bus pavertęs malūnais, idant paglemžtų iš manęs pergalės šlovę.

SANČA

- Viskas Dievo valioje.

DULSINĖJA

- Ginklanešys padėjo jam atsikelti bei užsėsti ant arklio. Besišnekučiuodami apie įvykusį nuotyki, juodu keliavo toliau link „žmoningos“ vietovės. Jiems taip bekeliaujant, ėmė lynoti. Jau Sančas Pansa sausesnės vietos dairėsi, kai netrukus Don Kichotas pastebėjo raitelį, kuris ant galvos buvo užsidėjęs kažkokį daiktą, žvilgantį lyg auksas.

(Vaikas, užsidėjęs ant galvos blizgančią lėkštę imituoja jojiką netoli scenos, prieš žiūrovus)

DON KICHOTAS

- Man rodos, Sanča, kad kiekvienoje patarlėje yra tiesos, bet ypačiai teisinga yra ta patarlė, kuri sako: „Kur vienos durys užsidaro, ten kitos atsidaro“. Aš tai sakau dėl to, kad, jei tikrai neklystu, prie mūsų artinasi žmogus, užsidėjęs ant galvos Mambrino šalmą, dėl kurio, kaip žinai, esu davęs priesaiką.

SANČA

- Pagalvokite, jūsų malonybe, ką sakote, o dar labiau ką darote, bijau, kad lietus jums rodo klaidingą viziją.

DON KICHOTAS

- Kaip aš galiu klysti, užkietėjęs išdavike? Argi tu nematai, kad į mus pilku obuolmušiu arkliu joja raitelis, užsidėjęs ant galvos auksinį šalmą?

SANČA

- Aš tikrai matau ir pastebiu kažkokį žmogų, kurs joja ant pilko asilo (panašaus į manąjį) ir turi ant galvos kažin kokį blizgantį daiktą.

DON KICHOTAS

- Tai ir bus Mambrino šalmas. Pasitrauk šalin ir palik mane su juo vieną; tu pamatysi, kaip aš, veltui negaišindamas laiko tuščiais žodžiais, atliksiu tą žygį, ir šalmas, kurio taip troškau, bus mano.

SANČA

- Pasitraukti aš pasitrauksiu, bet dar kartą sakau, duok, Dieve, kad čia būtų meirūnų lapeliai, o ne vėlykla.

DULSINĖJA

- Iš tikrųjų tai buvo barzdaskutys. O šalmas tebuvo indas, kuriame trinkdavo klientams barzdas. Tas praustuvas vadinosi skutimo dubeniu ir buvo varinis. Barzdaskutys jį užsivožė ant galvos, kad lietus nesugadintų skrybėlės. Raitelis jojo pilku asilu, o Don Kichotui išsyk pasivaideno obuolmušis arklys, riteris ir auksinis šalmas, nes visa ką pamatydavo, jis nuostabiai greitai pritaikydavo savo riteriniams kliedėjimams ir paklaikusioms mintims. Pamatęs vargšą raitelį prijokus visai arti ir nenorėdamas su juo pradėti jokių kalbų, Don Kichotas persvėrė ietį ir paleido visu greičiu Rosinantą, pasiryžęs kiaurai persmeigti priešą. Nelėtindamas pašėlusios zovados, šaukia:

DON KICHOTAS *(lėkdamas)*

- Ginkis, niekingasai padare, arba laisva valia atiduok tai, kas man teisėtai priklauso !

DULSINĖJA

- Taigi vargšas barzdaskutys pamatė keistą, lyg šmėklos, figūrą atjojant su riksmu ir atstatyta ietimi, nusirito nuo asilo ir kiek įkerta dėjo į kojas. Paliko dubenį, asilą ir balną.

(Vaikas pameta šalną ir nubėga tarp žiūrovų atsisėsti)

SANČA *(pakeldamas šalną)*

- Kaip Dievą myliu, nebloga lėkštė, verta pilnų aštuonių realų, skatikas į skatiką.

DON KICHOTAS *(užsidėdamas lėkštę ant galvos, sukioja į visas puses ir, ieškodamas antveidžio, kalba)*

- Tasai stabmeldys, pagal savo mastą nusikaldinęs šį garsųjį šalną, matyt turėjo nepaprastai didelę galvą, tačiau blogiausia, kad šitam šalmui trūksta vienos pusės.

SANČA *(juokiasi išgirdęs lėkštę vadinamą šalnu)*

DON KICHOTAS

- Iš ko juokiesi, Sanča ?

SANČA

- Aš juokiuosi pagalvojęs, kokią didelę galvą turėjo tas stabmeldys, savininkas šito šalmo, kuris nuostabiai panašus į barzdaskučio dubenį.

DON KICHOTAS

- Žinai, ką aš manau, Sanča? Man visai nesvarbu jo pakitėjimas, nes pirmame kaime, kur bus kalvė, aš taip jį ištaisysiu, kad jam neprilygs tas šalmas, kurį pagamino ir nukalė kalvių dievas karo dievaičiui. O tuo tarpu aš jį dėvėsiu tokį, koks yra, nes geriau šis tas negu niekas.

SANČA

- Matote, senjore, jau kelintą dieną aš galvoju, kiek maža naudos ir pelno iš tų nuotykių, kurių jūsų malonybė vaikotės po šiuos tyrus ir kryžkeles, tuo tarpu kai čia jūsų laimėjimų ir pavojingųjų žygių vis tiek niekas nematys ir niekas nesužinos. Tad man rodo, kad būtų geriau stoti tarnybon pas kokį karalių.

DON KICHOTAS

- Neblogai kalbi, Sanča, bet prieš patekdamas tokion tarnybon, turiu tartum bandymui paklajoti po pasaulį, ieškodamas nuotykių, idant juose pasižymėjęs, įsigyčiau sau tokį vardą bei garsą, kad į kurio didžio monarcho sostinę galėčiau atvykti jau kaip plačiai žinomas savo darbais riteris; ir, vos pamatę jį žengiant pro miesto vartus, vaikai bėgs įkandin ir apsups jį šaukdami: „Štai Liūdnojo Veido riteris, štai Liūtų riteris!“

(Prie scenos vaizdo prisegami keli medžiai)

DULSINĖJA

- Praslinko kiek laiko, kai jiems nieko ypatingo nenutiko, tik staiga vieną dieną, saulėlydžiu, jodamas iš miško Don Kichotas išvydo būrį medžiotojų. Tarp jų išsiskyrė elegantiška dama, raita ant baltutėlaitės kumelės ir visa apsirengusi žaliai. Kairėje rankoje turėjo sakalą – ženklas, kad tai didelė ponja.

(Scenoje pakabinamas damos ant žirgo siluetas)

DON KICHOTAS *(savo ginklanešiui)*

- Bėk, sūnau, ir pasakyk tai ponjai su sakalu, kad aš Liūtų riteris, bučiuoju jai rankas ir kad jei jos aukštybė leis, tarhausiu jai, kai tik įsakys.

DULSINĖJA

- Sanča taip ir padarė, ir visų nuostabai kunigaikštienė jau buvo girdėjusi išmoningojo bajoro DON KICHOTO LAMANČIEČIO istoriją ir žinojo, kas yra SANČA, o sykiu ir DULSINĖJA TOBOSIETĖ. Ir priėmė riterį savo pilyje kaip riterių knygosė.

- Sveikas atvykęs, klajojančių riterių pažiba ir pasididžiavime !

DULSINĖJA

- Bet tuo metu ištiko mane didžiulė neganda: kerėtojas Merlinas mano valstietiškos stipruolės grožį pavertė į ...vyrišką pavidalą ir, o dangau, ši tragiška žinia pasiekė DON KICHOTĄ besisvečiuojantį pas

kunigaikštį. Merlinas pareiškė, kad mane atkerės tik tuo atveju, jei gerojo ginklanešio užpakalis atlaikys tris tūkstančius tris šimtus kirčių !

SANČA (*pasipiktinęs*)

- Kas čia per būdas atkerėti ! Ką mano užpakalis turi bendra su burtais !

DON KICHOTAS

- Nevidone, aš pririšiu tave prie medžio ir įkrėsiu ne tris tūkstančius tris šimtus, o šešis šimtus kirčių !

DULSINĖJA

- Po teisybei, niekas nebūtų privertęs Sančo atkišti užpakalį daugybei kirčių, kad aš atgaučiau savo prigimtines formas ir ankstesnį grožį, jei ne kunigaikščio duotas pasižadėjimas - pavesti ginklanešiui valdyti vieną iš savo salų. Matydamas, kad iš rankų jam gali išslysti geidžiama sala, Sanča nenorom sutiko su bausme.

SANČA

- Ir kokia neganda ištiko mūsų kraštą! Jei jau tokį užkeikimą lėmė man Dangus, tai šį žygdarbį nekantrauju atlikti kuo greičiau, kad pasaulis vėl galėtų grožėtis mergelės Dulsinėjos Tobosietės dailumu. Aš, narsiausio riterio ginklanešys, **pats įkrėsiu sau rykščių į savo minkštąją..**

DON KICHOTAS

- Tepanaikina visus prakeiksmus Dangus ir padovanoja ko aš trokštu ir ko tau, Sanča, stinga, o kas nori būti menkysta, tegul menkysta ir lieka.

SANČA

- Duok, Dieve, esu senas krikščionis, ir to man visiškai pakanka, kad galėčiau priimti salos valdytojo pareigas; o būdamas valdytoju darysiu, ką tik noriu; o darydamas ką tik noriu, gyvensiu, kaip man patinka; o gyvendamas, kaip man patinka, būsiu patenkintas; o kas patenkintas, tas nieko nebetrokšta; o jeigu nieko nebetrokšti, tai ir baigtas reikalas; taigi teateinie mano nuosava sala, o tuomet sudiev ir iki pasimatymo, kaip sakė neregys neregiumi.

DULSINĖJA

- Aprengė jį tarnai naujam postui darančiais drabužiais ir su išpuoštu asilu išlydėjo į Dykanijos salą, o Don Kichotas liko kunigaikščių pilyje, kur labai ilgėjosi savo gerojo ginklanešio Sančo.

DULSINĖJA aptaria su vaikais teises ir posakius - patarles

II DALIS

Salą valdyti – nepaprastai sunkus darbas

(SANČA sėdi prie ilgo, didelio stalo)

DULSINĖJA

- Ir prasidėjo Sančo Panso „išsvajotas“ valdytojo gyvenimas – kiekvieną dieną nuo ryto iki vakaro sprendė salos gyventojų ginčius ir bylas.

(prieš Sančą atsistoja du susikivirčiję seniai)

I senis *(su ilga nendrine lazda rankoje)*

– Garbusis ir išmintingasis senjore, tas kvaištelėjęs senis, kaltina mane nebūtais dalykais !

II senis *(skėsčiodamas rankomis)*

- Apsaugok, Viešpatie, mane nuo senatvės be atminties, aš tam nedorėliui paskolinau dešimt auksinių monetų, o tam nelabajam vis vaidenasi, kad man jas grąžino..!

SANČA *(dairosi tai į vieną tai į kitą berėkiantį senį)*

I senis *(paduoda lazda kaimynui, kol klaupiasi prisiekti, o paskui vėl ją susigrąžina)*

- Dydis valdytojau, aš jūsų kilnybei galiu prisiekti atsiklaupęs, kad tuos nelemtus auksinius grąžinau, o mano sąžinė tyra, lyg mergelės ašara.

SANČA

- Tylos! Aš esu tikras, kad dėl visos šios painiavos bus kalti vietiniai salos burtininkai, kurie vis ieško kelių kaip užvaldyti mano, kruopščia tarnyste įgytą garbingą titulą. Todėl atsispirsime neteisybės kerams ir ką šiandien judu ponai turite prie savęs, tą dalinsime pusiau.

II senis

- Bet, senjore, aš nieko neturiu, aš viską tam nedorėliui paskolinau ?

I senis

- O aš turiu tik lazda, nes viską savo kaimynui grąžinau..

SANČA

- Tiks ir lazda.

(Paima lazda ir perlaužia ją pusiau). Ir stebuklas !- Iš lazdos pabyra dešimt auksinių monetų, kurias buvo pasiskolinęs ir paslėpęs kaimynas!

Skamba muzika, visas stalas nukraunamas skaniausiais valgiais, SANČA jau išsižioja pirmam kąsniui, kai įbėga pasiuntinys su laišku ir jį garsiai perskaito:

DULSINĖJA *(pakviečia vieną iš salos vaikų perskaityti laiško)*

Vaikas pasiuntinys *(skaito)*

- ..Mane pasiekė žinia, pone done Sanča Pansa, kad kai kurie mano priešai ketina pulti salą. Nežinau, kurią naktį. Reikia būti pasiruošusiems. Taip pat iš žvalgų žinau, kad į salą isigavo keturi persirengę

asmenys – nori jus nužudyti. Būkite budrus ir nevalgykite nieko, ką jums duos, nes bijau, kad jūsų nenunuodytų.

Jūsų bičiulis

Kunigaikštis

SANČA *(suvaitojo, gailiai palydėjo akimis nunešamus gardžiausius valgius ir liko rymoti prie duonos ir vynuogių lėkštės)*

DULSINĖJA

- Tik laiško ir tetrūko! Nuo tos dienos Sanča nebedrįso valgyti nieko, be kriaukšlio duonos ir vynuogių!
! Toks buvo valdytojo gyvenimas: teisti ir alkti.

Staiga suskamba varpai, pasigirsta trimitai, sudunda būgnai, pasigirsta šauksmai..

Atbėga karys

Karys *(šaukdamas)*

- Prie ginklų! Prie ginklų, pone valdytojau! Į Dykanijos salą įsiveržė begalės priešų!

SANČA

- Viešpatie, argi ne tiesą man sakė mano ponas Don Kichotas, kad ši sala greičiausiai bus apkerėta! Čia ir vienos valandėlės žmogus negali ramiai pagyventi !

(Vargšui persigandusiam žmoguiui karys užkabino du didelius skydus – vieną iš priekio, kitą iš užpakalio – juos surišo virvutėmis. Sanča mėgino žengti pirmyn pasiremdamas gauta ietimi, bet iš baimės, alpulio pagautas, tarytum maišas dribo ant žemės).

(Fone pasigirsta kovotojų ginklų žvangesys ir riksmi, DULSINĖJA pakviečia ir salės vaikus prisijungti garsais į kovos keliamą sąmyšį.)

DULSINĖJA

- Vargšas salos valdytojas išvengė smūgių galvą, rankas ir kojas įtraukęs po skydais, kurie jam buvo it vėžliui šarvai.

SANČA *(Pasigirdus pergalės šūksniams, išlindo iš savo kiauto ir padedamas kario nusiėmė skydus, tardamas)*

- Jūsų malonybės, likit su Dievu ir pasakykit kunigaikščiui, mano ponui, kad nuogas gimiau, nuogas ir gyvenu: nei laimiu, nei prrandu. Be skatiko atėjau į valdžią, be skatiko ir išeinu.

DULSINĖJA

- Paprašė tik saujos avižų asilui, o sau kriaukšlio duonos su sūriu. Ir nieko daugiau nepasakęs, visiems stebintis leidosi į kunigaikščių pilį ieškoti savo riterio Don Kichoto.

Kaip juodu glėbesčiavosi susitikę !

Pabaiga ir laikas teisių diskusijai